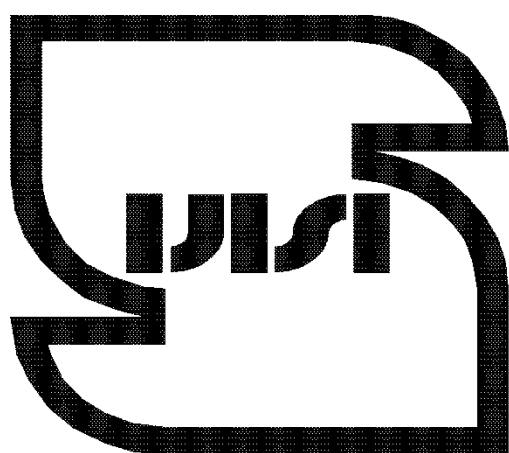

جمهوری اسلامی ایران
سازمان ملی استاندارد ایران

شیوه نامه

انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه برای واحدهای
مشمول فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر

شهریور ماه ۱۴۰۰

شیوه نامه انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه برای واحدهای مشمول فرآیندها و
سامانه‌های انرژی بر

۱-هدف

هدف از تدوین این شیوه نامه تعیین و نحوه ارزیابی برای انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه دارای گواهینامه انطباق معیار مصرف انرژی برای فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر در سطوح ملی و استانی می‌باشد.

۲- دامنه کاربرد

این شیوه نامه درمورد ارزیابی و انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه دارای گواهینامه انطباق معیار مصرف انرژی در حوزه ستادی، ادارات کل استانی و واحدهای تولیدی کاربرد دارد.

۳- مسئولیت اجرا

مسئولیت اجرای این شیوه نامه بر عهده ادارات کل استانی و حسن نظارت آن برعهده دفتر نظارت بر اجرای استاندارد معیارهای مصرف انرژی و محیط زیست می‌باشد.

۴- قوانین و مقررات ذیربط

۱- قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد؛

۲- قانون اصلاح الگوی مصرف.

۵- تعاریف

۱-۵ سازمان: سازمان ملی استاندارد ایران

۲-۵ قانون: قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد

۳-۵ دفتر نظارت: دفتر نظارت بر اجرای استاندارد معیارهای مصرف انرژی و محیط زیست

۴-۵ واحدهای تولیدی/خدماتی مشمول مقررات اجرای اجباری استاندارد: واحدهای تولیدی/خدماتی که اجرای استانداردهای معیار مصرف انرژی فرآیند تولید یا ارائه خدمات آنها اجباری اعلام شده است.

۵-۵ واحد مدیریت انرژی: واحدی در موسسات صنعتی است که مجموعه عملیاتی شامل شناخت میزان و نحوه مصرف حامل‌های انرژی، ثبت اطلاعات مربوط و تعیین و اجرای راه‌کارهای لازم جهت کاربرد بهینه انرژی را بر عهده دارد.

شیوه نامه انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه برای واحدهای مشمول فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر

۵-۶ گواهینامه انطباق معیار مصرف انرژی: که از این پس گواهینامه نامیده می‌شود، مدرکی است که صرفاً توسط سازمان ملی استاندارد ایران صادر می‌شود و بر اساس آن، انطباق مصارف ویژه انرژی یا ایندکس انرژی و دیگر شاخص‌های انرژی در فرآیند/سامانه انرژی بر واحد تولیدی/خدماتی را با معیارهای مرتبط در طول مدت ارزیابی تعیین شده در استانداردهای ملی مربوط، گواهی می‌کند.

۵-۷ واحد نمونه در فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر: که از این پس واحد نمونه نامیده می‌شود، واحد تولیدی/خدماتی است که براساس ضوابط و شرایط تعیین شده در این شیوه نامه برای فرآیند یا سامانه انرژی بر، بالاترین امتیاز را کسب نموده باشد.

۶- شرح اقدامات

۶-۱ ادارات کل استانی با هماهنگی دفتر نظارت موظفند دی ماه هر سال عوامل، ضوابط و امتیازات ارزیابی مندرج در بندهای این شیوه نامه را به نحو مقتضی به واحدهای دارای گواهینامه، اعلام نمایند. یادآوری- اطلاع رسانی از پورتال سازمان الزامی است.

۶-۲ ادارات کل استانی باید براساس بندهای ۶-۳ و ۶-۴ این شیوه نامه واحدهای متقاضی را براساس عملکرد چهار سال گذشته از سال جاری مورد ارزیابی قرار داده و یک واحد از هر فرآیند یا سامانه انرژی بر تحت پوشش را که موفق به اخذ بیشترین امتیاز گردیده است، به عنوان نامزد واحد نمونه انرژی در سطح ملی معرفی نماید. ادارات کل استانی باید یک نسخه از کلیه سوابق و مدارک و گزارش‌ها را بایگانی نموده و یک نسخه را به دفتر نظارت ارسال نماید.

یادآوری ۱- واحدهای نمونه معرفی شده جهت شرکت در فرآیند انتخاب واحد نمونه در سطح ملی باید از بین واحدهای نمونه در سطح استانی باشد.

یادآوری ۲- اعضای کمیته تخصصی مطابق روش اجرایی انتخاب اشخاص حقیقی و حقوقی نمونه به شماره مدرک ۱۳۰/۲۳۲/ خواهد بود.

۶-۳ شرایط و ضوابط لازم جهت ورود به فرآیند انتخاب واحد نمونه

شرایط ورود واحدهای تولیدی/خدماتی در فرآیند انتخاب واحد نمونه به شرح زیر می‌باشد:

۶-۳-۱ هر واحدی که مشمول استانداردهای معیار مصرف انرژی می‌باشد و فرآورده(های) آن مشمول مقررات اجرای اجباری استاندارد می‌باشد، باید در تمامی فرآورده‌های مشمول، دارای پروانه کاربرد علامت

شیوه نامه انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه برای واحدهای مشمول فرآیندها و
سامانه‌های انرژی بر

استاندارد باشد. (ارائه مجوز تولید و پروانه کاربرد علامت استاندارد برای فرآورده‌های مشمول مقررات اجرای اجباری استاندارد، الزامی می باشد).

۲-۳-۶ واحد تولیدی/خدماتی باید سه دوره متوالی (چهار سال گذشته) در فرآیند بازرسی معیار مصرف انرژی مشارکت داشته و نتایج بازرسی‌های آن انطباق بوده و برای سه دوره متوالی گواهینامه اخذ نموده باشد.
یادآوری ۱- در صورتی که واحد تولیدی/خدماتی مشمول چندین استاندارد معیار مصرف انرژی باشد، باید در تمامی استانداردها الزامات بند ۲-۳-۶ را برآورده نماید.

۳-۳-۶ واحد تولیدی/خدماتی در یک سال گذشته برای فرآورده‌های مشمول اجرای اجباری استاندارد سابقه‌ای مبنی بر تعلیق، ابطال پروانه کاربرد علامت استاندارد نداشته باشد.

۴-۳-۶ واحدهای تولیدی/خدماتی که در طول دوره ارزیابی علیه آنها از طرف سازمان اعلام جرم شده باشد نمی‌تواند در فرآیند ارزیابی شرکت نماید.

۵-۳-۶ واحد تولیدی/خدماتی باید گواهینامه سه دوره قبل و همچنین قرارداد بازرسی با شرکت بازرسی در سال مورد ارزیابی برای انتخاب واحد نمونه را ارائه نمایند.

مثال - بعنوان مثال برای ارزیابی واحد تولیدی/خدماتی نمونه سال ۱۴۰۰، واحد تولیدی/خدماتی واجد شرایط باید در سالهای ۹۶، ۹۷ و ۹۸ گواهینامه انطباق دریافت نموده و برای سال ۹۹ قرارداد با شرکت بازرسی یا گواهینامه انطباق ارائه نماید.

۴-۶ عوامل مورد ارزیابی

جهت ارزیابی واحد تولیدی/خدماتی، پس از احراز شرایط ورود، باید عوامل به شرح زیر بررسی شوند:

۱-۴-۶ استمرار در حفظ گواهینامه برای فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر (هر سال ۴ امتیاز حداکثر ۲۰ امتیاز)

یادآوری ۱- مبنای محاسبه استمرار، سالهایی خواهد بود که گواهینامه به صورت مستمر دریافت شده است.

یادآوری ۲- ارائه تمامی گزارش‌ها الزامی می‌باشد.

۲-۴-۶ استمرار در حفظ پروانه کاربرد علامت استاندارد برای فرآورده‌های مربوط به فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر (هرسال ۱ امتیاز حداکثر ۱۰ امتیاز)

شیوه نامه انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه برای واحدهای مشمول فرآیندها و
سامانه‌های انرژی بر

یادآوری- در صورت ابطال پروانه کاربرد علامت استاندارد مبنای محاسبه استمرار پس از ابطال می باشد.

۳-۴-۶ استقرار و حفظ سیستم مدیریت انرژی براساس استاندارد ISIRI/ISO 50001 در واحد تولیدی/خدماتی. (حداکثر ۲۰ امتیاز)

الف- داشتن سیستم مدیریت انرژی در واحد تولیدی (۵ امتیاز)

ب- داشتن مسئول انرژی آموزش دیده مطابق قانون اصلاح الگوی مصرف (به ازای هر مسئول ۳ امتیاز حداکثر ۶ امتیاز)

پ- داشتن مسئول انرژی مطابق احکام داخلی واحد تولیدی/خدماتی (به ازای هر مسئول ۲ امتیاز حداکثر ۴ امتیاز)

ت- استمرار سیستم مدیریت انرژی براساس استاندارد ISIRI/ISO 50001 (به ازای هر سال یک امتیاز حداکثر ۵ امتیاز)

یادآوری- مرجع تشخیص صلاحیت سازمان های گواهی دهنده ملی و بین المللی، مرکز ملی تأیید صلاحیت ایران می باشد.

۴-۴-۶ مشارکت واحد تولیدی/ خدماتی در طرح های تحقیقاتی که منجر به کاهش مصرف انرژی در واحد تولیدی/خدماتی می شود. (حداکثر ۹ امتیاز)

الف- مشارکت به عنوان مجری طرح تحقیقاتی (به ازای هر طرح ۳ امتیاز)

ب- مشارکت به عنوان همکار طرح (به ازای هر طرح ۱ امتیاز)

۵-۴-۶ میزان فعالیت های آموزشی واحد تولیدی در حوزه های انرژی (حداکثر ۱۰ امتیاز)

الف- آموزش کارکنان واحد تولیدی/خدماتی براساس متوسط سرانه آموزش - آموزش های مرتبط در حوزه معیار مصرف انرژی (به ازای هر ۴ نفر ساعت یک امتیاز)

یادآوری- ساعت مندرج در گواهینامه دوره آموزشی صادر شده توسط سازمان، ادارات کل استانی و سایر دستگاه های دولتی و مراکز آموزشی تأیید صلاحیت شده استان مبنای محاسبه می باشد.

۶-۴-۶ مدیر/مسئول انرژی (حداکثر ۱۰ امتیاز)

الف- در صورت داشتن مدیر انرژی مجزا از مسئول کنترل کیفیت (۷ امتیاز)

شیوه نامه انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه برای واحدهای مشمول فرآیندها و
سامانه‌های انرژی بر

ب- در صورت استمرار حضور مدیر/مسئول انرژی در واحد (به ازای هر سال ۱ امتیاز حداکثر ۳ امتیاز)
یادآوری- ارائه گواهینامه تأیید صلاحیت و تمامی سوابق بیمه الزامی است.

۷-۴-۶ ارتقای سطح فناوری، تکنولوژی و ارتقا خطوط تولید به نحوی که بر بهینه سازی میزان مصرف
انرژی واحد تولیدی قابل اثبات بوده و نشان دهنده روند رو به بهبود باشد (بهبود شاخص‌های مصرف انرژی
اندازه‌گیری شده در دوره‌های مورد بررسی). (حداکثر ۵ امتیاز)

۸-۴-۶ ارائه سوابق و مستندات مربوط به انجام ممیزی انرژی توسط شرکتهای اسکو (ESCO)^۱
ذیصلاح به منظور بهینه‌سازی مصرف انرژی در سال مورد ارزیابی. (به ازای هر دوره ممیزی ۲ امتیاز حداکثر
۶ امتیاز)

۹-۴-۶ انتشار مقاله در حوزه انرژی در مجلات علمی و پژوهشی معتبر (حداکثر ۱۰ امتیاز)

الف- چاپ مقاله در حوزه انرژی در مجلات علمی و پژوهشی معتبر که توسط وزارت علوم تحقیقات و فناوری
معرفی شده باشد. (به ازای هر مقاله ۲ امتیاز)

ب- چاپ مقاله علمی و پژوهشی نمایه شده در حوزه انرژی در I.S.I یا I.S.C (به ازای هر مقاله ۳ امتیاز)

پ- چاپ مقاله در حوزه انرژی در مجلات علمی و ترویجی معتبر که توسط وزارت علوم تحقیقات و فناوری
معرفی شده باشد. (به ازای هر مقاله ۱ امتیاز)

۵-۶ سایر شرایط و ضوابط

۱-۵-۶ در صورتی که دو واحد در یک صنعت دارای امتیاز یکسان باشند اولویت انتخاب با واحدی
خواهد بود که نتایج بازرسی آن نشان دهنده میزان انطباق بیشتری با معیارهای تعیین شده در استاندارد را
دارا باشد.

۲-۵-۶ چنانچه امتیاز نهایی واحد تولیدی از دوره ارزیابی قبلی بیشتر باشد و در امر بهینه سازی مصرف
انرژی اقدامات موثر انجام داده باشد، انتخاب مجدد آن به عنوان واحد نمونه بلامانع می‌باشد. در شرایط مساوی
اولویت با واحدی است که حداقل در دو سال گذشته به عنوان واحد نمونه انرژی انتخاب نشده باشد.

¹ Energy Services Company

شیوه نامه انتخاب واحد تولیدی/خدماتی نمونه برای واحدهای مشمول فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر

۷- مدارک مرتبط

۱-۷ روش اجرایی انتخاب اشخاص حقیقی و حقوقی نمونه به شماره مدرک ۱۳۰/۲۳۲/ر

۸- بایگانی سوابق

پرونده های ارسالی از سوی واحد تولیدی به مدت دو سال در دفتر نظارت و ادارات کل استانی نگهداری شود همچنین تمامی سوابق (صورتجلسات و مکاتبات) مربوط به این شیوه نامه در واحدهای مرتبط نگهداری می‌گردد.

۹- گیرندگان نسخ

ریاست سازمان، تمامی معاونت ها، پژوهشگاه استاندارد، مرکز ملی تأیید صلاحیت ، مدیریت های ستادی و استانی.

۱۰- پیوست ها

پیوست شماره ۱- «فرم عوامل مورد ارزیابی و امتیاز واحد تولیدی/خدماتی نمونه انرژی»

۱۱- تصویب کنندگان

تصویب کننده	تائید کننده	تهیه کننده
غلامرضا شریعتی	۱- مسلم بیات ۲- پریچهر قزلباش	۱- ایرج ابوبی ۲- مریم سلطان نیری ۳- ولی اله معدن‌دار
	۱- ۲- 	۱- ۲- ۳-

پیوست شماره ۱

عوامل مورد ارزیابی و امتیاز واحد تولیدی/خدماتی نمونه برای واحدهای
مشمول فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر

عوامل مورد ارزیابی و امتیاز واحد تولیدی/خدماتی نمونه معیار مصرف انرژی

نام واحد تولیدی/خدماتی:	نام مدیرعامل:
آدرس دفتر مرکزی:	تلفن تماس:
آدرس واحد تولیدی/خدماتی:	تلفن تماس:
نام و شماره استاندارد(های) ملی مورد ارزیابی در فرآیند و سامانه انرژی بر:	فرآیند /سامانه مورد بررسی:
نام و شماره استاندارد ملی تمامی فرآورده ها:	

شرایط و ضوابط لازم جهت حضور در فرآیند انتخاب واحد نمونه انرژی

- هر واحدی که مشمول استانداردهای معیار مصرف انرژی می باشد و فرآورده(های) آن مشمول مقررات اجرای اجباری استاندارد می باشد، باید در تمامی فرآورده های مشمول، دارای پروانه کاربرد علامت استاندارد باشد. (ارائه مجوز تولید و پروانه کاربرد علامت استاندارد برای فرآورده های مشمول مقررات اجرای اجباری استاندارد، الزامی می باشد)
- واحد تولیدی/خدماتی باید سه دوره متوالی (چهار سال گذشته) در فرآیند بازرسی معیار مصرف انرژی مشارکت داشته و نتایج بازرسی های آن انطباق بوده و برای سه دوره متوالی گواهینامه اخذ نموده باشد.
- یادآوری ۱- در صورتی که واحد تولیدی/خدماتی مشمول چندین استاندارد معیار مصرف انرژی باشد، باید در تمامی استانداردها الزامات بند ۶-۳-۲ را برآورده نماید.
- واحد تولیدی/خدماتی در یک سال گذشته برای فرآورده های مشمول اجرای اجباری استاندارد سابقه ای مبنی بر تعلیق، ابطال پروانه کاربرد علامت استاندارد نداشته باشد.
- واحدهای تولیدی/خدماتی که در طول دوره ارزیابی علیه آنها از طرف سازمان اعلام جرم شده باشد نمی تواند در فرآیند ارزیابی شرکت نماید.
- واحد تولیدی/خدماتی باید گواهینامه سه دوره قبل و همچنین قرارداد بازرسی با شرکت بازرسی در سال مورد ارزیابی برای انتخاب واحد نمونه را ارائه نمایند.
- مثال- بعنوان مثال برای ارزیابی واحد تولیدی/خدماتی نمونه سال ۱۴۰۰، واحد تولیدی/خدماتی واجد شرایط باید در سالهای ۹۶، ۹۷ و ۹۸ گواهینامه انطباق دریافت نموده و برای سال ۹۹ قرارداد با شرکت بازرسی یا گواهینامه انطباق ارائه نماید.
- در صورتی که دو واحد در یک صنعت دارای امتیاز یکسان باشند اولویت انتخاب با واحدی خواهد بود که نتایج بازرسی آن نشان دهنده میزان انطباق بیشتری با معیارهای تعیین شده در استاندارد را دارا باشد.
- چنانچه امتیاز نهایی واحد تولیدی از دوره ارزیابی قبلی بیشتر باشد و در امر بهینه سازی مصرف انرژی اقدامات موثر انجام داده باشد، انتخاب مجدد آن به عنوان واحد نمونه بلامانع می باشد. در شرایط مساوی اولویت با واحدی است که حداقل در دو سال گذشته به عنوان واحد نمونه انرژی انتخاب نشده باشد.

عوامل مورد ارزیابی و امتیاز واحد تولیدی/خدماتی نمونه معیار مصرف انرژی

امتیاز	شرح عوامل مورد ارزیابی
	<p>۱- استمرار در حفظ گواهینامه برای فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر (هر سال ۴ امتیاز حداکثر ۲۰ امتیاز) یادآوری-۱ مبنای محاسبه استمرار سالهایی خواهد بود که گواهینامه به صورت مستمر دریافت شده است. یادآوری-۲ ارائه تمامی گزارش‌ها الزامی می‌باشد.</p>
	<p>۲- استمرار در حفظ پروانه کاربرد علامت استاندارد برای فرآورده‌های مربوط به فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر (هرسال ۱ امتیاز حداکثر ۱۰ امتیاز) یادآوری-در صورت ابطال پروانه کاربرد علامت استاندارد مبنای محاسبه استمرار پس از ابطال می‌باشد.</p>
	<p>۳- استقرار و حفظ سیستم مدیریت انرژی براساس استاندارد ISIRI/ISO 50001 در واحد تولیدی/خدماتی. (حداکثر ۲۰ امتیاز) الف- داشتن سیستم مدیریت انرژی در واحد تولیدی (۵ امتیاز) ب- داشتن مسئول انرژی آموزش دیده مطابق قانون اصلاح الگوی مصرف (به ازای هر مسئول ۳ امتیاز حداکثر ۶ امتیاز) پ- داشتن مسئول انرژی مطابق احکام داخلی واحد تولیدی/خدماتی (به ازای هر مسئول ۲ امتیاز حداکثر ۴ امتیاز) ت- استمرار سیستم مدیریت انرژی براساس استاندارد ISIRI/ISO 50001 (به ازای هر سال یک امتیاز حداکثر ۵ امتیاز) یادآوری- مرجع تشخیص صلاحیت سازمان های گواهی دهنده ملی و بین المللی، مرکز ملی تأیید صلاحیت ایران می باشد.</p>
	<p>۴- مشارکت واحد تولیدی/ خدماتی در طرح های تحقیقاتی که منجر به کاهش مصرف انرژی در واحد تولیدی/خدماتی می‌شود. (حداکثر ۹ امتیاز) الف- مشارکت به عنوان مجری طرح تحقیقاتی (به ازای هر طرح ۳ امتیاز) ب- مشارکت به عنوان همکار طرح (به ازای هر طرح ۱ امتیاز)</p>
	<p>۵- میزان فعالیت‌های آموزشی واحد تولیدی در حوزه‌های انرژی (حداکثر ۱۰ امتیاز) الف- آموزش کارکنان واحد تولیدی/خدماتی براساس متوسط سرانه آموزش - آموزش های مرتبط در حوزه معیار مصرف انرژی (به ازای هر ۴ نفر ساعت یک امتیاز) یادآوری- ساعت مندرج در گواهینامه دوره آموزشی صادر شده توسط سازمان، ادارات کل استانی و سایر دستگاه‌های دولتی و مراکز آموزشی تأیید صلاحیت شده استان مبنای محاسبه می باشد.</p>
	<p>۶- مدیر/ مسئول انرژی (حداکثر ۱۰ امتیاز) الف- در صورت داشتن مدیر انرژی مجزا از مسئول کنترل کیفیت (۷ امتیاز) ب- در صورت استمرار حضور مدیر/مسئول انرژی در واحد (به ازای هر سال ۱ امتیاز حداکثر ۳ امتیاز) یادآوری- ارائه گواهینامه تأیید صلاحیت و تمامی سوابق بیمه الزامی است.</p>
	<p>۷- ارتقای سطح فناوری، تکنولوژی و ارتقا خطوط تولید به نحوی که بر بهینه سازی میزان مصرف انرژی واحد تولیدی قابل اثبات بوده و نشان دهنده روند رو به بهبود باشد (بهبود شاخص‌های مصرف انرژی اندازه‌گیری شده در دوره‌های مورد بررسی). (حداکثر ۵ امتیاز)</p>

عوامل مورد ارزیابی و امتیاز واحد تولیدی/خدماتی نمونه معیار مصرف انرژی

امتیاز	شرح عوامل مورد ارزیابی
	۸- ارائه سوابق و مستندات مربوط به انجام ممیزی انرژی توسط شرکتهای اِسکو (ESCO) ذیصلاح به منظور بهینه‌سازی مصرف انرژی در سال مورد ارزیابی. (به ازای هر دوره ممیزی ۲ امتیاز حداکثر ۶ امتیاز)
	۹- انتشار مقاله در حوزه انرژی در مجلات علمی و پژوهشی معتبر (حداکثر ۱۰ امتیاز) الف- چاپ مقاله در حوزه انرژی در مجلات علمی و پژوهشی معتبر که توسط وزارت علوم تحقیقات و فناوری معرفی شده باشد. (به ازای هر مقاله ۲ امتیاز) ب- چاپ مقاله علمی و پژوهشی نمایه شده در حوزه انرژی در I.S.I یا I.S.C (به ازای هر مقاله ۳ امتیاز) پ- چاپ مقاله در حوزه انرژی در مجلات علمی و ترویجی معتبر که توسط وزارت علوم تحقیقات و فناوری معرفی شده باشد. (به ازای هر مقاله ۱ امتیاز)
	جمع کل امتیاز (از ۱۰۰ امتیاز تعیین شده)
	رئیس اداره اجرای استاندارد استان
	مدیر کل استاندارد استان
	نام و نام خانوادگی: تاریخ و امضا:
	نام و نام خانوادگی: تاریخ و امضا:

توضیحات:

۱- ارسال مدارک مربوط به عوامل مورد ارزیابی الزامی است.

۲- تمامی گواهینامه‌ها و مدارک ارسالی ذکر شده باید در دوره ارزیابی دارای اعتبار باشند.